

Prema zvaničnim informacijama Instituta za javno zdravlje Dr Milan Jovanović Batut, u 2019. je od 43 testirana vodovoda u Vojvodini samo u 10 bila ispravna vode za piće. Voda je, navode, bila zamućena, sadržala je amonijak, gvožđe i bakterije. Pored toga, voda u pojedinim delovima Vojvodine sadrži i otrovni arsen, a ima i metana, koji se u Vojvodini i eksploatiše.

Gas metan, arsen i druge štetne materije uz vodu teku niz slavine građana u pojedinim delovima Vojvodine. Dok sagovornici CINS-a kažu da loš kvalitet vode za piće velikim delom pospešuju bušotine za naftu i gas koje svake godine „niču“ u ovom delu Srbije, još ne postoji jasna strategija kako da se upravlja ovim bušotinama u odnosu na podzemne vode.

Početak oktobra 2020. na društvenim mrežama osvanuo je snimak zapaljive vode, koja je sadržala metan. Naime, autor videa je demonstrirao kako upaljačem pali mlaz vode sa česme u kupatilu. Snimak je nastao u selu Stajićevo nedaleko od Zrenjanina.

Nakon objave ovog snimka, iz JKP Vodovod i kanalizacija Zrenjanin su saopštili da problem sa metanom u vodi u Stajićevu, ali i u Belom Blatu postoji otkad postoji i vodosnabdevanje u ovim krajevima.

Dva meseca kasnije u Zrenjaninu je došlo do eksplozije u fabrici vode. Incident u kojem su povređena dvojica radnika, prema informacijama iz fabrike, dogodio se upravo zbog prisustva metana u vodi.

Prilikom bušenja, kažu sagovornici CINS-a, može da dođe do promene pritiska u podzemnim vodama i mešanja metana sa vodom iz različitih podzemnih slojeva.

Uticaj na okolinu (ni)je važan

Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine je nadležan za kontrolu i praćenje stanja životne sredine u Vojvodini. U ovoj instituciji za CINS kažu da nemaju saznanja da su vršena ispitivanja u vezi sa uticajem naftnih i gasnih bušotina, između ostalog i na vodu za piće u ovoj pokrajini.

Nema strategije ili plana za upravljanje bušotinama u Vojvodini i njihovim uticajem na podzemne vode potvrđuju u Pokrajinskom sekretarijatu za energetiku, građevinarstvo i saobraćaj.

Primer probne bušotine na Paliću, u blizini kuće porodice Miković, pokazuje i kako se izbegava procena uticaja bušotina na životnu sredinu.

Naime, prema Zakonu o proceni uticaja na životnu sredinu i pratećoj Uredbi, za projekte koji se tiču bušenja radi istraživanja i eksploatacije nafte i gasa nije nužno obavezna izrada studije o proceni uticaja na životnu sredinu. Ova studija treba da oceni kakvu će štetu neke aktivnosti imati po okolinu i zdravlje ljudi, kao i kako je sprečiti ili umanjiti. Studija je

obavezna samo u slučaju samog vađenja nafte i gasa.

Međutim, kako se navodi u tom zakonu, čak i kod probnih bušotina nosilac projekta, u ovom slučaju NIS, dužan je da od Pokrajinskog sekretarijata za zaštitu životne sredine traži procenu da li je potrebno izraditi studiju ili ne.

Nakon prijave građana, pokrajinska inspekcija za zaštitu životne sredine je u julu 2020. prvo utvrdila da NIS to do tada nije tražio, a onda je osam meseci od početka radova Pokrajinski sekretarijat naložio kompaniji da uradi studiju.

NIS do danas to nije uradio.

Freking - U EU nepoželjan, u Srbiji bez ograničenja

U Srbiji se pri eksploataciji prirodnog gasa i nafte koristi i metod takozvanog hidrauličnog frakturiranja ili freking. Reč je o tehnologiji kojom se ubrizgavaju velike količine mešavine vode i drugih tečnosti pod visokim pritiskom u slojeve podzemnih stena koji sadrže rezerve fosilnih goriva. Stene se na ovaj način razbijaju oslobađajući naftu i gas. Ova tehnika može da kontaminira vodu za piće, jer toksične tečnosti koji se koriste mogu da se vrate na površinu i dođu do potoka ili reka, a mogu i da se pomešaju sa podzemnim vodama.

Poslednjih godina, U Evropi je veliki broj zemalja privremeno zaustavio ili potpuno zabranio freking. Među njima su Francuska, Nemačka, Irska i Bugarska. Međutim, u Srbiji za ovakve metode, kako kažu u Pokrajinskom sekretarijatu za energetiku za CINS, ne postoje nikakva ograničenja.

Dok iz NIS-a poručuju da se freking primenjuje na samo nekoliko naftnih polja, kažu i da je ekološki rizik smanjen na minimum. U toj naftnoj kompaniji tvrde da se ova metoda primenjuje tek nakon što se utvrdi da bušotina ne propušta tečnost u zemlju.

Izvor: cins.rs